

Előfizetési árak:

ostán vagy házhoz küldve:

Egész évre. 20.—kor.
Félévre. 10.—kor.
Negyedévre 5.—kor.
Egy hónapra 1.70 kor

Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egy cm. területenként 8 fillér.
Nyíltér és magánérdekű közlemények soronként 40 fillér.

Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13.

Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő:

Koncz Ákos.

Felolvasó szerkesztő:

Dr. Orbán József.

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.

Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

Apologia.

Debreczen, szept. 3.

Boszniáról eddig csak annyit tudtunk, hogy ott a kultura bámulatatos haladást tett rövid két évtized alatt s hogy a civilizációnak ez a rendkívüli vívmánya Kállay Béni közös pénzügyminiszternek köszönhető s ha hozzáteszük még, hogy Strausz Adolf Boszniáról írott érdekes művében ugyanezzel a végeredménnyel, mint egy alapos szakértő ítéletével találkozunk, úgy mindent megemlítettünk, a mire Boszniáról eddig alkotott véleményünket alapítottuk, mert a delegációk évi jelentései nagyon kevés világitást vetettek ennek az érdekes országnak mai helyzetére.

A bosnyákok mohamedán küldöttsége volt az első újabb jelenség, mely új szempontokat hozott be Boszniáról alkotott véleményünkbe és mert a küldöttség egyik-másik tagja a budapesti sajtó képviselőivel érintkezésbe lépve, a küldöttség panaszát közelebbről megismertette, hajlandóság mutatkozott bennünk az iránt, hogy a panaszokat teljes mértékben valóknak fogadjuk el s kész volt ítéletünk a bosnyák állapotokról, mely szerint az eddigi regime elhibázott politikát folytatott; hogy a kultura

Boszniában csak látszólagos, mely nem hatotta át a népet; hogy Boszniában általános az elégedetlenség és hogy tehát az a temérdek vér és pénzáldozat, melyet befektettünk, mind odaveszett, mert az okkupált tartományok népeit a magunk javára hangolni egyáltalában nem sikerült, sőt a balkáni forrongások mai idejében attól lehet tartanunk, hogy minden eredményt mit, Boszniában elértünk, egy csapással elveszítünk s az ország ismét azzá lesz, a mi volt, tudniillik a keleti kérdés állandó melegágya, melyből részünkre csak mérges növények fognak teremni.

A budapesti mohamedán küldöttség panaszai által teremtett ezen hangulatot alaposan megváltoztatta egy közlemény, mely a Budapesti Szemle legutóbbi számában jelent meg, melyről a beavatottak tudni vélik, hogy az a közös pénzügyminiszter tollából ered s hogy azért iratott volna, hogy kellő világitásba helyezze az okupált tartományokban uralkodó állapotokat.

A közleményt olvasva, arra a meggyőződésre jutunk, hogy kár volt annak megjelenését állítólagos szerzője publikálásának megelőzni, mert ez a mű magában is elég érdekes és tartalmas arra, hogy azzal Magyarország közvéleménye fog-

lalkozzék s eléggé meggyőző érvekkel szolgál arra, hogy Boszniáról alkotott eddigi véleményünket megváltoztassa, hogy belássuk, mikép az okkupált tartományok kulturája nemcsak frázis, hanem valóság, melyet elvitatni lehetetlen.

Azt mondja a cikk, hogy Boszniában két heterogen áram találkozott együtt. Az egyik, mely volt és uralkodott, ott van helyt és stagnál, alkotni már nem tud, de számolni kell vele, hisz segíteni akarunk rajta; a másik kívülről jön, tehát idegen s alkotni akar, iránya aktiv. A két különemű irányzat surlódásának mozgás az eredménye, a passiv állapot az akezio erejének nagysága arányában természetszerűleg megmozdul s e hullámmozgás színezete valláspolitikai.

Fölteszi az ismeretetés a kérdést, hogy miben áll e mozgalom s hogy forradalomnak lehet-e azt tekintenünk s ha nem: mennyiben van benne része az államkormányzat irányának, micsoda eredményre van a jövőben kilátás s lehet-e a nyugati eszméket úgy átültetni, hogy abból a mohamedánizmusnak is haszna legyen. E kérdésekre felel meg a szerző s a mohamedán és keresztyén faj közötti ellentétet, mint a mozgalom eredetét fejtegeti, mely már a porta hatalmának az

TÁRCZA

Vasárnap a táborban.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti tárczája. —
Írta: *Futár Lajos.*

Most kiviszem hálás olvasó közönségemet egy katonai sátor táborba, a vasárnapot átélvezni.

A vonat pontosan indul, tessék hát felszállani, mert a ki lemarad Istók-Bálint ucsese csak magára vessen.

A kirándulás egész napra terveztetvén, reggel indulunk, de hogy hová, melyik sátorba, azt nem mondom meg. Mint lényegtelent elhallgatom. Ne is legyenek kérem kíváncsiak, mert a kíváncsiság árt és fejfájást okoz. E helyett igyekezzenek a kocsikban jó helyet találni, mert igen sok az utas. A ki nem eléggé szemes és élelmes, könnyen kinreked a folyosón s bár nem nagy időt utazunk, mégis csak kényelmesebb ülni, mint álldogálni s a termetes kalauz ural többszörösen összedörzsölnödni.

Mint említém, igen sok az utas. A másod- és harmadosztályu kocsik zsufolásig telvük s az utasok tarkaságát csak az érzelmek sokfélesége mulja felül.

A tarkaságot, a mindenféle rendű és rangu emberek egyvelege alkotja, az érzelmek sokféleségét pedig ugyancsak ők rejtegetik magokban a szerint, a mint szülői, testvéri, hitvesi, szeretői avagy baráti keblekben apoltatnak.

Szerencsénkre ugyanabban a kupéban, melyben letelepedtünk, egy százados is utaz-

zik, kinek barátságos beszélgetése felment attól, hogy rövid utunkon unatkozzunk. Jó barátjával társalog, de oly hangosan, hogy indiszkréció nélkül hallgathatjuk.

— Mondom, kedves barátom, igen élvezetes lesz kirándulásod, mert a vasárnap nálunk csakugyan mozgalmas képet nyújt.

— Hát a többi nap?

— A többi nap mind csak izzasztó. Kora reggeltől estig gyakorolunk, leszámítva a déli pihenőt, s így a bakákra bizony nagyon ráfér a vasárnapi pihenő. Körülbelül a kisebb fele erre az egy napra engedélyt nyer a fővárosba eltávozhatni, a másik nagyobbik fele pedig otthon marad a táborban. Így megy ez vasárnaponként mindig felváltva.

— És a tiszték?

— Azoknak legnagyobb része szombaton távozik s csak vasárnap este az éjféli vonattal tér vissza.

— Te pedig már a reggeli vonattal?

— Nos, igen én ezzel a reggeli vonattal térek vissza. Néhány tisztnek vasárnap is otthon kell tartózkodni, hogy a többiek annál nyugodtabban legyenek távol. E tekintetben sorosak vagyunk. Minden zászlóajtól egy századosnak otthon kell tartózkodni és minden századnál legalább egy tisztnek. Ma a sor rajtam van. Csak éjszakára ugrottam haza a feleségemhez, egy kicsit turbékolni; szegény asszony egész héten át nélkülöz. No de se baj, a jövő vasárnap már egész napra mehetek haza. Hanem aztán azért, hogy kevés tiszt van kint a táborban, ne aggodj, jól fogunk mulatni. Inkább a legénység szórakozásának megszemlélésére fogjuk ez alkalommal fektetni a súlyt.

Mert mint előbb említettem, a legénységnek fele a táborban oda haza maradt. Mindegyik idejében értesítette arról hozzátartozóit, a kik most részint ezzel, részint a későbbi vonatokkal török magokat kifelé a táborba, még pedig elemózsiával megrakodtan, a mi aztán táborunkat egész bucsujáró helylyé varázsolja át.

Többet azonban nem árulhatok el, mert akkor érdekességéből fog veszíteni a nap. Gyujtsunk inkább szivarra s gyönyörködjünk a vidék panorámájában; a feleutját már ugyis elhagytuk.

Ezzel a százados tényleg elhallgatott s nekünk nem marad más hátra, mint vagy szintén a vidékben gyönyörködni, vagy pedig megnézni óránkat, kivenni menetrend-könyvecskénket (kérem, előre megmondtam, hogy utazunk; csak nem tetszetek talán otthon felejtteni?) s konstatálni, hogy 20 perc múlva már ezénál leszünk. Vegyük elő azután komótosan zsebkendőnket s törölgessük meg izzadt homlokunkat ebbe a fene melegbe, mondjuk el továbbá egy párszor óskori lustasággal: „jaj, de meleg van!” „csak már ott volnánk!” stb. és gyönyörűen eltelik az idő.

Odáig sem jutunk, hogy társalgás czéljából valami uton-módon beleköthessünk, szomszédunkba, mert ime a vas ló rekedt nyerítése jelzi, hogy rövid kinszenvedésünknek vége. Megérkeztünk.

Még meg sem áll eseredesedő vonatunk már láthatni a pályaudvaron nagy tömegben összegyűlt katonákat, kik a vonat'vá várakoznak. Azt gondolhainá az ember, hogy katona szállítás fog történi, olyan soka

okkupált tartományok felett elvesztésére s az okkupációra is alapul szolgált. Ez az okkupáció, mint politikai tény, kettős jellegű. Belső jelensége abban áll, hogy az a Habsburgok balkáni politikájának természeteszerű folyamánya, külső vonatkozásában pedig az emberiség nyugati fele szemében egy oly kísérlet, mely hivatva van az európai keletnek e külső részét európai eszközökkel a nyugat keretébe illeszteni.

Midőn az új kormányzat a rend helyreállításához hozzáfogott, többféle ut állott előtte. Tehette volna, hogy követi Oroszország példáját, mely a mohamedán elemmel nem törődött, vagy megfogyását elősegítette, vagy erőszakot alkalmazhatott volna. És előtte állott az, a mit követett: a meglévő állapotok fokozatos fejlesztése alapján megkísérteni a jogegyenlőség megvalósítását. Erre utalta őt a két állam közvéleménye is. Ezért elvül tüzte ki a vallás és szokások fentartását. Szóval az új kormányzat határozottan mohamedánofil irányzatot követett.

A mohamedán egyházi szervezet állami támogatása kiterjed a hitélet minden ágazatára s megmentette Boszniában az egyházi — vakuf-alapokat a mohamedánok számára.

Megóvta a kormány a mohamedán elemet gazdaságilag is a tönkrejutástól, a birtokviszonyokat akképen rendezvén, hogy a kisebbségben lévő mohamedánság szokásjogát épségben tartotta. Övék ma még a földbirtok, magánjogi helyzetök, anyagi létük biztosítva

van s övék a politikai befolyás az országban.

Mindennek dacára a mohamedánság nem halad annyira, mint a keresztyén elem. Bizonyos idegesség észlelhető a miatt náluk, melyet az Arany Szarv büvös partjairól beszivárgó befolyás is növel. Ez idegesség panaszokban nyilvánul, melyek teljesen alaptalanok s az igazi okot maguk a vezetők sem tudják.

Másrésről maguk között a mohamedánok között sincsen egyetértés. Egyik párt célja az, hogy az egyházi-vakuf alapítványokat korlátlanul kezeljék, másik párté, hogy a kormány ellenőrzését kívánja.

Ily helyzetben természetes, hogy a közeli Törökországból is elősegített kivándorlási hajlam is nagy mértékben megvan, bár statisztikailag kimutatható, hogy ennek aránya nem nagyobb, mint az európai államokban.

A balkáni népességben megvan a könnyen mozgás tehetsége s így érthető, hogy a mohamedán bosnyák 1878 után csak természeti ösztönét követte, midőn megszűnt a szultán urasága, hogy a kivándorlást mintegy folyamányának tartotta, mit a kivándorlási ágensek is előmozdítottak.

Monarchiánk politikája nem lehetett más, mint előkészíteni a talajt, hogy Bosznia a monarchia keretében majdan a bosnyákoké legyen, értvén ezalatt mohamedánt, szerbet és katolikust. A mostani mohamedán áramlatnak az a tanúsága, hogy megítélhetjük mennyiben érkezett el ideje annak, hogy a nép rétegei nem vallási szem-

pontból, de érdeküknek megfelelő módon részt vegyenek a közügyekben, mennyiben szorulnak reformra azok az egyes kulturális intézkedések, a mik ellen protestálnak.

Kérdés, hogy a mohamedánizmust át fogja-e alkotni a fejlődés s képes-e a kultúrával lépést tartani. Ezért kell kívánnunk sikert a mai kormányzatnak mohamedán konzerváló politikájához. A Budapesti Szemle e politika apológiáját tartalmazza többször említett közleményében.

Ez apológia meggyőzhet benűnhet arról, hogy a mohamedán mozgalom ezidőszerint forradalmi izányzattal nem bír, s hogy mohamedán sympathiánkat illetéktelen helyre pazaloltuk akkor, midőn a budapesti küldöttség panaszait úgy tüntettük fel, mint a melyekre az elnyomott mohamedánság jogos sérelmei adtak alkalmat.

Az egyetemi ifjak.

— szeptember 3.

Nagy forrongás van az egyetemi ifjak körében. A pártoskodás fagyasztó dere lepte meg ily korán a nemzet virágát. Az egyetemi ifjuság ezeltévesztve, olyan mozgalmakra pazarolja drága idejét és erejét, a melyek teljesen haszontalanságok reá nézve.

Ennek a folytonos pártviszálynak aztán meg lett a szomorú következménye. Az egyetem rektora feloszlattott egy ifjusági egyletet, mely radikális érzelmeinek nevezte magát és a három vezetőjét egy évre kizárta az egyetemből. Persze, ezek a diákok most nem tűrik magukon ezt a gyalázatot, hanem minden követ megmozdítanak arra nézve, hogy az egyetemi tanácsnak igazán lesújtó határozatát megváltoztassák. Ez utóbbi

vannak, de figyelmesebb szem mindjárt észreveszi hogy arról szó sincsen mert a harcok, sok ki vannak eszive nagyon. Arczuk kiderült semmi ezók-mók náluk, csakis az oldalgyever hivalkodik nagy büszkén rajtuk. Így pedig nem szokás katonát szállítani. Két tisztet és egy csomó önkéntest külön-külön csoportban taláitunk.

E közben megállt vonatunk, mire a harcosok által alkotott tömör tömeg bátyafal épen úgy szétoszlik, mint meleg napfényben a köd. Nem csoda, mert hiszen sok melegen érző szívet hozott a vonat, melynek melegétől a szintén érző szívvel megáldott emberek közül alkotott bátyafal bizony könnyen fel is olvadhatott. Széjjel szaladnak ahhoz a kocsihoz, melyből szeretteiket kiszállani remélik, ha csalódnak, onnan a másikhoz, harmadikhoz és így tovább.

A zürzavar persze csak egy-két perzig tart, a vonat sem áll tovább. Ki-ki gyorsan felleli hozzátartozóját.

Szülő a gyermekének, férj a feleségnek, jegyes a mátkájának, szerető a kedvesének imádó ideáljának örül. Az egyik hadnagy is örül, neki is hozott a vonat egy szőke fürtű rózsásarcu kirándulót, sőt egyik-másik önkéntes sem hiába esipte ki magát.

Az önkéntesek ugyan még nagy ideálisták, mert az alig elhagyott önképzőköri lírikus levegő után, csak nehezen férköznek szíveikhez a katonai praktika. A vágy még csak szunnyadozik keblökben s mint valami ismeretlen édes sejtelen csiklandozza ugyan vérüket, de még kíváncsiavagy épen akarattá nem alakult át. Látszólag egy cseppet sem fészélyezi őket, hogy ideáljuk a mama vagy testvér kíséretében érkezett

meg s csak szívük legmélyebb rejtekében őrzik a titkos gondolatot: mennyivel jobb lett volna, ha a kedves egyedül jön!

Alig tud szemünk eltelni a változatos képpel. Minden arczon öröm dereng; mennyi boldogság és jókedv e kis helyen, a pályaudvaron! S mind ennek létrehozója te vagy, ó áldott vasárnap. Miért is nem vagy te hetenkint hatszor s e helyett csak egyszer? A világ teremtésekor a teremtő bizonyosan még nem számított katonákra, különben több munkaszünetet tartott volna, mert hat munkanap mellett biz isten kevés a katonakelnek ez az egy vasárnap. El van fucsolva a dolog, de hát hiába, a teremtést sem lehet visszacsinálni, még baka uraimék kedvéért sem.

Mint mondtam, gyorsan kiszállottunk; a gép füttyült s a vonat robotgott tovább.

A hadnagy szívélyesen üdvözli a természet pompája után rajongó (?) szőkefürtű kirándulót s a nála még feltételezhető gyenge pírral az arcán halad el a vonatról leszállott százados mellett, a ki meg nem állhatja, hogy zavarba ne hozza:

— Ne siessen, hadnagy ur, majd együtt megyünk.

— Mindjárt kérem százados ur, — szólt sebbel-lobbal hátrafelé és sietett szíve hölgyével tovább.

— Mit, vissza akar menni a századoshoz? — kérdi tőle ijedten a bájos.

— Csendesesen, csendesesen... eszemben sincsen... csak mondtam... tudja azt a százados is és nem is vár. Ülünk csak fel szaporán erre az egyetlen bricskára s azután köd előttem, köd utánam.

El is tűntek úgy, hogy mi sem akadunk rájuk többé!

Az önkéntesek ideáljaikkal szerényen üdvözlik egymást. Platonikus érzelmeiket a világeért sem alacsonyítanak le a esókolódzásig. Szerintök a szerelem ideális útja a esókkal már prózába csap át s köznapiassá válik. De meg sajna, a kísézőnek sem lehet bekötni a szemét!

Bakák között már sokkal melegebben nyilvánul a viszontlátás öröme. Nem is ideálisták, nem is szégyenlősek ők, a esókokban azonban náluk nagy különbségek vannak. A gyermeki szeretet kötelességszerű esókban, ezzel szemben a szülői szeretet már meleg ölelésben nyer kifejezést, a jegyesek diskret esókkal jutalmazzzák egymást a szerelmesek összeölelköznek, a libacombot kedvelő bakák (érdek szerelem) hatalmas czuppanós esókokat váltanak természetes szakácsnő imádottjaikkal, miközben már félszemmel mérlegelik a csomagot, míg végül a házastársak... ej no, hát azok is megcsókolják egymást, kik melegen, kik hidegen vagy egészen közömbösen, a szerint, a mint szoktatták egymást. Mert tessék elhinni, ez is csak szokáson alapszik, mint minden. S hát a szívnek nem volna köze hozzá? kérhetik a tapasztalatlanok. Megnyugtatósul csak annyit mondhatunk: néha igen, sokszor nem!

A esókögy elintéztetvén, a tömeg lassankint mozgásba jön. Hosszu kigyózó vonalat fest le az országút szélére, mely a táborhoz vezet. A fűgőbbek és fiatalabbak előre törnek, az idősebbek pedig hátrább-hátrább maradnak.

(Vége köv.)

ügy immár tisztán ezeknek az ifjaknak a saját ügyük lett.

Az egyetemi bíróság illetékességét feltétlenül elismerve, határozatait tisztelven, nem akarunk ezen bíróság határozata felett kritikát gyakorolni. Majd elvégzi azt a felsőbb fórum, a mely vagy megváltoztatja, vagy helybenhagyja a rektori ítéletet. Ez a felsőbb fórum aztán azt megbírálja, vajjon igaz e az a kifogás, hogy a rektort elfogultság vezette és csupán formailag fennálló okokból hozta meg lesújtó ítéletét. Mindehhez nekünk nincs illetékességünk, de igenis van ahhoz szavunk, hogy az egyetemi ifjak éljenek hivatásuknak. Ne pártoskodjanak, hanem tanuljanak. Főként pedig ne dobják oda magukat eszköznek az egyes politikai pártok céljaira. Ez ellenkezik az egyetemi ifjuság önértékével, de ellenkezik az egyetemi célokkal is.

Az egyetemi oktatás mindinkább szakszerűvé és mindinkább terjedelmessé válik. Ha valaki csak közepes eredménnyel akar is végezni, annak minden igyekezetét a tanulásra kell fordítani. A szorgalmas tanulás pedig megköveteli az üdülést, a lélek rekreációját. Ezzel ellenkezik a dorbézolás, az éjszakai korhelykedés, az izgalmakkal járó pártoskodás. Ezek annyira kimerítik az ifju fejlődő erőt, hogy ugy szellemi, mint testi működése megbénul. Sőt még életereje, egészsége is megrendül az ifjunak. Korán meghal, vagy tehetsége elernyed. A legjobb reményekkel kecségető ifjuból egy semmirevaló, léha ember lesz, ki komolyabb foglalkozásra semmi tekintetben sem alkalmas.

Ezt, sajnos, igen sok szomorú példa mutatja. Azok az ifjak, kik az egyetemen a leghangosabb szerepet játszották; a kik mindenféle mozgalomban vezetők, vezérszónokok voltak, igen ritkán végeztek az egyetemen. Abban maradt tanulmányuk. Eljártak az iskolai évek, de ők kvalifikációt nem szereztek. Végre kivénültek az egyetemről. Szülőik is levették róluk kezeiket. Beszüntették a pénzsegélyt, melyen ezen a mulató diákok éldegéltek, mert maguk keresetéből megélni nem tudtak. Végre is valami nagyon alacsony hivatalnoki pályát kénytelenek vállalni, amelyen nyomorognak és talán nem is érdemtellenül. Akárhány hős diák szerény kis utbiztosi, pénzügyőri, rendőrségi, tollnoki stb. állással fejezi be fényesnek ígérkező pályáját. Ezt is csak különös kedvezésként, mivel legtöbbször még ezen szerény állásra sincs meg a kellő kvalifikációjuk. Átlag az egyetemi ifjaknak fele sem végzi be egyetemi pályáját.

A szigorlatok eredménye mutatja, hogy mily csekély számban szerzik meg a doktori oklevelet az évenként több ezer főre rugó egyetemi ifjak közül. Pedig ez a doktori oklevél tulajdonképpen még nem is tudományos kvalifikáció. Mert a kvalifikáció inkább hivatali minősítés egyes állásokra. Nem is tudományos ambíció vezeti ezeket a végzett ifjakat sem arra, hogy a doktori oklevelet megszerezzék, hanem inkább a kényszerűség, hogy bizonyos pályán célt érhessenek, hogy egy magasabb tisztí kvalifikációt megszerezzenek.

Már most ebből is láthatjuk, hogy a tudományos pályák iránti hajlam és eltökélés, hogy egy tudományos ágnak szentelje az ifju egész tevékenységét, vajmi szörványos lehet ifjuságunkban, a mely még kényszerűségből sem szeret tanulni. Jóformán még azt sem teszi meg, a mire okvetlen

szüksége van. Mert ime, még „muszáj“-ból sem tanul, inkább kvalifikálatlan marad. Hol van aztán az a nagy tudományszomj, az a véghetetlen tanulási és tudásvágy, a mely a művelt nyugati államokat annyira főlének helyezi.

Hisz nálunk eredeti tudományos életről is alig lehet beszélni. Csupa utánzat, fordítás, plagizálás az egész tudományos irodalmunk. — Sőt szégyenszemre nem egy híres tudósunkat tettenérték, leleplezték már, mint valami „fur manifestans“-t, mivel még annyi fáradságot sem vett magának az illető tudós hirben álló ur, hogyha már materiát lopott, de azt legalább annyira felolvasztotta, feldolgozta volna, hogy az előbbi tulajdonos többé rá ne ismerjen. Hát hogyan is lehetnének nálunk tudósok, a kik a saját szakmájukbeli tudományt vinnék, új felfedezésekkel gazdagítanák, mikor az ifjuság az egyetemen mindent inkább cselekszik, csak nem tanul. Valóságos „otium operosum“ észlelhető az egyetemen, mivel mindenki mással foglalkozik, mint a mivel kellene, hogy foglalkozzék.

Őszintén kijelentjük, hogy ebben a tekintetben a professzor urak némelyike sem adhat jó példát, mivel vannak többen a tanárok között, a kik nem a tudományoknak élnek. Ninesenek tudományos ambíciók, hanem inkább érdeklő a vizsgadíjak, a hasznot hajtó üzletekkel, vállalatokkal való foglalkozás, főként pedig a képviselői mandátum, melyet szerfelett hajhásznak egyes professzorok. Ugy, hogy az egyetemi tanári állás, mely a legdiszesebb állások egyike, immár csak olyan „gradus ad parnassum“, de nem önézél, hanem csak egy állomás a kapaszkodó előtt. Ez a tanár persze, hogy más tereken „stréberes“-kedik, a katedrát pedig csak olyan konyhakertnek tekinti, a honnét az eleséget kapja. Ilyen tanár bizony az ifjuságba sem tud lelket, kedvet önteni bizonyos ágak iránt.

Az ilyen kis nemzetnek pedig, a milyen mi vagyunk, még nagyobb igyekezettel kellene részt venni a tudomány előbbrevitelében, mivel a nagyobb nemzetek között sűrűbben akadnak kiváló tudósok is. De hát mi mind a mai napig nem tudtuk magunkat megemberelni. Főként ifjuságunkat nem tudtuk a tudományra kaptatni.

Sőt akadnak politikusok és pártok, melyek a saját alacsony pártcéljaikra használják fel az egyetemi ifjuságot. Ezt elvonván nemcsak életezéljától, a tanulástól, a kiképzéstől, de még el is rontják esztét, kedélyét, hajlamait. Mindenféle pártpolitikai és társadalmi téves eszmékkel szaturálják ezeket a fogékonylelkű, gyöngé nádszálként hajlítható ifjakat. Persze ezek csak nagyon későn jönnek rá, hogy mily rut visszaélést követtek el fiatalos tapasztalatlanságukkal. De ekkor már többnyire késő.

Épen ezért nekünk, az egyetemen kívül állóknak, kik szeretjük az ifjuságot, kötelességünk tiltakozni némely politikai pártok machinációival szemben, a melyekkel az ifjuságot akarják hálójukba keríteni és megfontani. Nekünk kötelességünk az ifjuságot figyelemzetni arra, hogy mennyire eltévedett életezéljától és ugy egyénileg, mint társadalmilag mily veszedelmes uton halad, a melyen csak romlását idézheti elő. Ezek a szomorú példák, a melyek a legutóbbi időben oly sűrűn felmerültek az egyetemen, szolgáljanak okulásul a jövőre. Ha az ifjuság komoly tanulmányának szenteli idejét,

ezek a botrányok és azok káros következményei önként elmaradnak.

Wlassics miniszter döntését egyébként nagy bizalommal várjuk.

R.

SZÍNHÁZ.

Szintársulatunk Szigetén. Komjáthy János szintársulata most már fokozott érdeklődés mellett tartja előadásait a szigeti közönség előtt. Vasárnap az „Arany kakas“, hétfőn „Közönyt közönyvel“ spanyol vígjáték került színre Fáy Flóra első fellépéskor. Donna Diannát játszotta s a szigeti sajtó elismeréssel adózik játékaért. Kedden Vizváry Mariska fellépésével a „Négy évszak“, szerdán a „Barnett lányok“, csütörtökön zsufolt ház előtt Vizváry Mariska jutalomjátékaul „A kaméliás hölgy“ került színre. Vizváry Mariskát, a czimszerep személyesítőjét, zajos ovációkban részesítették. Gauthier Margitjáról a szigeti sajtó ugy emlékezik meg, melyben olyan részleteket talált s dolgozott ki, melyet egyetlen elődje sem aknázott ki. Pénteken a „Szulamith“, szombaton „A kis szökevény“ került színre.

Uj népszínmű. M.-Szigeten Komjáthy társulata legközelebb egy új népszínművet mutat be. Az új népszínmű címe a „Falu becsülete“ s szerzője Ferenczy Ödön, Zólyom-megye tb. főjegyzője.

HIREK.

— **Tizórás istenitisztelelet.** Az ev. ref. egyház presbyteriuma tegnap tartott ülésében nagy vitára adott okot, hogy kilencz órákor, vagy tíz órákor tartsák-e vasárnap a nagytemplomban az istenitiszteleletet. A presbyterium többségének véleménye szerint elhatározták, hogy ezentul az istenitisztelelet a nagytemplomban tíz órákor tartják. A lelkesítő kar ezzel többször óhajtott kíváncsalmnak tett eleget.

— **A V. H. O. Sz. köréből.** A vidéki hírlapírók országos szövetsége f. hó 10 ikén (hétfőn) délután 3 órákor igazgatósági ülést tart Budapesten, a Pannonia-szállóban, melyre az elnökség az igazgatósági tagokat ez uton is meghívja. Az ülésen több fontos tárgy vár elintézésre.

— **Az állategészségügyi felügyelősek.** Az állategészségügyi államtitkárságának előmunkálatai serényen folynak s a földművelésügyi miniszterium a nyári szünet alatt is foglalkozott e kérdéssel, a mennyiben már a jövő év január elején életbe akarja léptetni az új rendet Darányi miniszter. Addig is ki fogják nevezni az állami állatorvosokat, számszerint mintegy 600 at. Az állategészségügyi közszolgálat államtitkárságával az ország hét állategészségügyi kerületbe lesz beosztva. A kerületek székhelyei Pozsony, Veszprém, Budapest, Kassa, Nagyvárad, Temesvár és Kolozsvár városok lesznek. Az állategészségügyi kerületek élén állategészségügyi felügyelők fognak működni.

A mint látjuk, Debreczen nem szerepel a tervezett kerületek között. Pedig azt hisszük, Debreczen sem áll állategészségügyi tekintetben a fentjelzett városok mögött, sőt bir olyan jelentőséggel, mint bármelyik. Illetékes köröknek még most idejében lépéseket kellene tenni a miniszternél, hogy Debreczenben is legyen egy kerületi székhely. Ez annál inkább kívánatos, mert napról-napra közeledünk a sertéskevíteli telep s husfeldolgozó gyár létesítéséhez is.

— **A köztisztviselők megadóztatása.** Pécs város törvényhatósága foglalkozott az a kérdéssel, hogy az igazságnak felelne meg, ha a köztisztviselők bevonatnának a községi terhek viselésébe, mivel élvezik mindazon előnyöket, a melyeket a községek és városok más polgároknak nyújtanak. A

közgyűlésből kifolyólag Pécs városa e tárgyban feliratot intézett a képviselőházhoz, a melyet pártolás végett Hajdúvármegyének és Debreczennek is megküldött.

— **A sertéskiviteli telep és a földmivelésügyi miniszter.** A Debreczenben felállítandó sertéskiviteli telep létesítése ügyében — mint azt jeleztük — Vecsey Imre tanácsnok, tb. főjegyző vezetése mellett szombaton küldöttség járt a földmivelésügyi miniszteriumban. — A küldöttség Lestyan Sándor miniszteri tanácsost kereste fel. Tájékoztást kértek a telep felállítása ügyében, hogy milyen feltételeket szab a miniszter állattenyésztésügyi és kiviteli tekintetben, mennyi befektetésre van szükség egy ilyen telep létesítésénél, milyen anyagi támogatásban részesíti a miniszter s milyen kedvezményeket biztosít. A miniszteri tanácsos lekötelező szívesseggel fogadta a küldöttséget s örömet fejezte ki, hogy Debreczenben ezzel a tervvel már oly komolyan foglalkoznak. Biztosítja a küldöttséget úgy a maga, mint a miniszter nevében, hogy a miniszter a legnagyobb kedvezményben fogja részesíteni a telepet s anyagi támogatását sem vonja meg; hogy azonban mennyi lesz az az anyagi támogatás, azt most nem tudja még. Majd azt a kijelentést tette, hogy a miniszterium gondoskodói fog arról, hogy a költségvetést s a terveket megkapják. Ezután a miniszteri tanácsos felvezette a küldöttséget Faragó Lipót főmérnök, osztálytanácsoshoz s kérték, hogy a terveket s költségvetést készítse el. Faragó főmérnök e téren elsőrendű szakteknitely, ki a barcsi kiviteli telep terveit is készítette s egyetlen egész Európában, mely minden tekintetben megfelel az állategészségügyi tekintetekben. Ezek a tervek most a párisi világkiállításon vannak s a külföld tetszését vívták ki. A kiállítási jury a legnagyobb kitüntetéssel jutalmazta ezeket a terveket. — A főmérnök megígérte a küldöttségnek, hogy rövidesen elkészíti a terveket s a költségvetést s személyesen is le fog jönni Debreczenbe a terepet megnézni. Mint ezekből látjuk, a debreczeni küldöttség eredményesen járt a miniszteriumban s így van reményünk, hogy most már megvalósul ez a rendkívül fontos terv, a sertéskiviteli telep.

— **Rendelet a népszámlálásról.** Ez év végével telik le a törvényes tíz esztendői határideje a népszámlálásnak. Következésképpen 1900. végén ismét népszámlálás lesz. Ez iránt intézkedik a kereskedelmi miniszter legutóbbi leiratában, a melyhez mellékletül egy vaskos füzetet csatol, a népszámlálásra vonatkozó összes utasításokat és tudnivalókat tartalmazót. — Leiratában hangsúlyozza a miniszter, hogy a népszámlálás fontosságára való tekintetből elvárja, hogy az összes tisztviselők vállvetve működnek közre a nagy mű létesítésében, a melyre határidőül december 31-től számítandó négy hetet szab a miniszter.

— **Éljenek a burok.** A bur háboru alkonya felé közeledik már. A kitartó szabadsághősöket elnyomta a nagy angol nemzet, a tuleró győz. A szimpatia folyton a burok felé irányult s így nem esoda, ha bur dologról, tárgyról volt szó, a közönség kapkodott utánna. Így esett meg, hogy az élelmes gyáros a már régen divatos fehér széles karimájú kalapokat bur kalapoknak keresztelte el s az idej nyáron, anélkül hogy újságcikkekben reklámozta volna, olyan üzletet csinált, hogy méltán megirigyelhetjük. Mindenfelé a bur kalapok divatoznak, férfiak, nők — utóbbiak tennys kalapoknak — egyaránt hordják. A fehér bur kalapos alakok feltűnnek mindenkinek a szegény bur népet juttatja eszébe s önkéntelenül elkiáltja magát:

Éljenek a burok! — Így volt ez tegnap is. A „Dobos“-ban vigkedvű dalártársaság ült együtt, mikor betér oda két szép fiatal hölgy bur kalappal, kísérve egy urinőtől, ki a kissaszonyok mamája látszott lenni. A bur kalapok megtették a hatást. Mikor a három hölgy a dalárok előtt elvonult, a már különben is jókedvű dalárok hirtelen felugrottak s kórusba, falengő kiáltással üdvözölték a hölgyeket: Éljenek a burok! — majd, hogy a „mama“ se haragudjék meg — ő rajta nem volt bur kalap — folytatták: Eljen a mama! A három hölgy a meglepetéstől — sóbálványnyá meredt — illetőleg megállott s — szétnéztek, keresve a burokat. Az éljen azonban nem szünt s mikor meggyőződtek, hogy az az ő személyüket illeti, a mama — ki különben mindig kedélyes — oda szól „leányainak“ bur kiejtéssel ugyan, de azért jól érthető németiséggel: No ja! Die hab'n doch recht! Ich könnte schon Euer „Mama“ sein, aber so ist besser! Das war eine prachvolle s Geschichte! — azzal leültek az asztalhoz s elfogyasztották a megrendelt virslit — garnirozva a még folyton felhangzó éljenekkel. Bámulatos hatással is vannak a bur kalapok, — de csak ha nők hordják.

— **Eljegyzés.** Özv. Grünfeld Jakabné kedves és szép leányát, Rózát, eljegyezte Káhán Vilmos Mármaros-Szigetről.

— **Az angol sajtó magyar delgokról.** A Times egyik utóbbi száma hosszabb cikkben emlékezik meg a Transzválból kiutasított magyar alattvalókról. Sajnálja, hogy a magyaroknak oly zokon esett a dolog, annál is inkább, mert a kontinensen jóformán a magyar közvélemény volt az egyetlen, mely nem árult el oly zajos kárörömet, Anglia transzváli bajai felett. Megjegyzi, hogy a kiutasítottaknak a magyar állampolgárok csak kis részét képezték s Roberts lord ok nélkül bizonyára nem tette volna meg, hogy ennyi embert kiutasítsa.

„The war is war“, a háboru háboru, — mondja a Times. Egyébiránt pedig a kiutasítottak nyugodtak lehetnek, hogy az angol generozítás most sem tagadja meg magát s teljes kárpótlást fognak a kárvallottak kagni.

— **A braganzai herczeg magyarcsékei esetéről** szintén külön cikkben emlékezik meg a Times s csudálkozik rajta, hogy Magyarországon az uralkodóházából származó katonatisztek külön elbánást várhatnak.

Persze! Albion fiainak szemében a welszi herczeg sem több, mint bármelyik aberdeeni esquire!

— **Lázongó munkások.** Szegedről kilenczven tagból álló munkáscsoport dolgozott e hó 1-ig Berger Jenő téglavetőjében. Miután a munkát befejezték, esteli tíz óraker beszálltak a Szeged felé induló vonat harmadosztályu két kocsijába. A nagy munka bevégezte után természetesen jó áldomást ittak s ennek következeképpen — magyar szokás szerint — összeverekedtek és a kocsí ablakait bezúzták. A rendőrség nem bírt velük s mikor bekíséréssel fenyegette őket, Gere János uram előállott s nagy szónoklatot tartott, mely oda lyukadt ki, hogy miután szabadság van Magyarországon, nekik szabad minden. A vasuti szabályok szerint ittás embert szállítani tilos ugyan, de miután oly sok ember hazaszállításáról volt szó, Mihalics Pál forgalmi tiszt, ezen szabálytól eltekintett, s midőn látta, hogy a munkások lázongása nagyobb mérvet ölt, a két kocsit, melyben a munkások voltak, leakasztotta s a vonat nálok nélkül indult el. A vasuti rendőrség felhívására elhagyták ugyan a pályaudvart s éktelen lármát csaptak, úgy, hogy Mihalics Pál forgalmi tiszt

volt kénytelen közbelépni s megígérte nekik, hogy a váltott jeggyel másnap tovább utazhatnak. A dühöngő tömeg erre lecsillapult s ma utazott tovább rendeltetési helyére. Mihalics forgalmi tiszt komoly és humánus fellépése mindenesetre dicséretet érdemel, mert az ő érdeme, hogy a feltűzelődött tömeg rendes utra terelődött vissza.

— **Románia és Magyarország.** A bukaresti Patriotul című lap, a mely közel áll a román kormányhoz, tegnapi számában azt hangoztatja, hogy ideje volna a magyarokkal való ellenségeskedést abbahagyni, mert szükséges, hogy Románia az egyetlen, igazi ellenségével szemben készülődjék fel. Ez pedig Bulgária.

Ily hangot régen hallottunk, bár az okosság már régóta sugalmazhatta volna a román sajtónak és politikusoknak. Románia Európának exoziturája a keleti Balkánon, gyökerei a mi Kárpátjainkból szívják a nedvet, a mi országunk a meder, amelyben a nyugati civilizáció feleje árad. De mi vagyunk egyuttal az a hatalmasság, amelytől zavaros időkben Románia baráti segítséget várhat. S ezt nem várja hiába. A mostani román-bolgár konfliktus idején a román közvélemény zöme nem is sejtí, hogy mennyit köszönhet már is Ausztria-Magyarországnak. — Azt azonban tudhatnák Bukarest utczáin is, hogy annak a politikának, mely erősen tartja a hármasszövetséget és ennek védő szférájába belevonta Romániát is, az osztrák-magyar monarkiában Magyarország a melegágya, ez a szolid és munkaképes erő, holott Ausztriát a lassu züllés proceszszusa marja ki. Voltaképen a legrosszabb fegyverbarátságát tartjuk Romániával, de Románia ezt fájdalom csak akkor veszi észre, a mikor bajba kerül. Sem hálára, sem elismerésre Magyarország nem számít, de annyit elvárhat, hogy Bukarestben ne inzultálhassák egyre büntetlenül a magyarságot, mihelyt felderül a nap s nem fenyegeti baj Romániát.

— **Elgázolta a vonat.** Az éjjel egy óraker jelentést tettek a vasuti rendőrségnek, hogy a vasuti gépjavitó műhely közelében egy holttest fekszik. A rendőrség emberei megjelentek a helyszínen s borzalmas látvány tárult eljűk. Egy véres hulla feküdt a sineken, a törzsről a fej teljesen hiányzott, pár lépésre feküdt a törzstől arrább pedig a hulla egyik lába feküdt. Kétségtelenül megállapíthatták, hogy a szerencsétlen embert a vonat gázolta el, elmetsette nyakát s lábát. A hulla ruházatáról ítélve, a munkáscsoporttal tartozhatott. Ki letét nem tudták megállapítani, mert semmiféle irást nem találtak nála. Hogy baleset történt-e vagy öngyilkosságot követett el, azt a vizsgálat fogja kideríteni.

— **Fluck Márta ügye.** A mult télen nagy feltűnést okozott az a titokzatos eset, hogy *Gottescha Gyula* gazdatisztet halva találták Tápó-Györnyén a szép *Fluck Márta*ának ablaka alatt. Az öngyilkosságba annyi érthetetlen részlet szövődött, hogy a büntető bíróság is foglalkozott az esettel. Hosszu vizsgálat után a kecskeméti törvényszék megszüntette az eljárás *Fluck Márta* ellen. Főlebbezés utján azonban a budapesti királyi ítélőtábla elé került ez az ügy s *Dessewffy Marczel* referensnek osztották ki, a ki az iratokat visszaküldte a kecskeméti törvényszéknek, mert hiányosan terjesztették föl. Mire az iratok ismét visszaérkeztek a budapesti kir. táblához, *Dessewffy* a közigazg. bírósághoz nevezték ki, *Fluck Márta* e közben megunta a várakozást s néhány héttel ezelőtt házasságra lépett *Fiala Gézával* férjével hosszabb nászutra indult. Az iratok ezalatt a kecskeméti törvényszéktől visszaérkeztek az ítélőtáblához, a hol *Horváth Béla* referens vette át az ügyet s indítványozás végett áttette a főügyészséghez. Ez hosszabb tanulmányozás után az iratokat azzal az indítvánnyal küldte vissza a ki-

rályi táblához, hogy a nyilvános főtárgyalás megtartandó.

— **Iskolai értesítés.** A t. cz. szülők ez uton is értesítetnek, hogy az izr. elemi iskolákban az 1900—1901. iskolai év f. hó 6-án, azaz *csütörtökön reggel 8 órakor fog a Deák Ferencz-utcza* (eső esetén az iskolai imaházban ünnepélyesen megnyitani. A tanulók tartoznak *reggel fél 8 órakor az iskolában megjelenni*, a honnan az osztályfőnökök vezetése alatt indulnak a templomba. Az isk. igazgatóság.

— **Betyárvilág Biharmegyében.** Lásankint mintha visszazökkenénk a régi betyárvilágba. Fel-felbukkannak itt is, ott is a Ráday korszak szegény legényei s lopnak, rabolnak, gyujtogatnak, a hol csak szerét tehetik. Nap-nap után kapunk értesítéseket ilyen apróbb rablásról, utonállásról és gyujtogatásokról. Most az érmihályfalvi főszolgabíró hivatalos átiratban értesíti az alispáni hivatalt egyszerre két lólopásról is. A károsultak Cz. Lőrincz János és Nagy Imre érmihályfalvi gazdák, kiknek lovaikat ellopták. A lopás gyanuja a Hosszupályi környékén garázdálkodó rablóbandára irányul s ez irányban indították meg a vizsgálatot is.

— **Öngyilkosságok a megyében.** Hajdu-Böszörményben Kun Ferencz 72 éves napszámos, ki folyton részegeskedett, tegnap, mikor a koresmából ittasan hazatért, felakasztotta magát s meghalt. — H.-Nánáson Magi Miklós 52 éves gazdaember tegnap éjjel lakása udvarán a kutágasra felakasztotta magát. Felesége állítása szerint azért követte el az öngyilkosságot, mert az egykor vagyonos ember elvesztette vagyonát.

— **Fekete Ede czirkusza** Fekete Ede czirkusza mindennap a legnagyobb pártolás mellett adja elő igen élvezetes műsorait. Előadásai olyanok, hogy azokat a legfinnyásabb izlésű publikum is megnézheti. A tegnapi előadásokat is nagy közönség élvezte s elmondhatjuk, hogy régen volt Debreczenben ily kitűnő lovarda. Különösen ügyesek a tornászok és erőművészek mutatványai. Ajánljuk a nagy közönség pártoló figyelmébe.

— **Az „Angol Királynő” kávéház** tulajdonosa, Hauer Bertalan tisztelettel tudatja, hogy helyiségét a mai kor kivánalmaihoz mérten **ujjonnan és fényesen berendezte** és azt **holnap, azaz kedden este a Magyar testvérek** zenekara működése mellett ünnepélyesen megnyitja.

— **Idegenek Berlinben.** A Berlinbe érkező idegenekre szerfölött vigyáz a német rendőrség. Kétségtelen, hogy ez a nagy óvatosság összefüggésben van az anarkhista mozgalmakkal s hogy Berlinben féltik a császárt. Az Unter den Linden szállóiban tegnap rendőrök jelentek meg, megvizsgálták az idegenek jegyzékét s följegyezték az idegenek neveit. Azokat az utasokat, a kik utazára néző szobákat béreltek, különös figyelemben részesíti a rendőrség. Stettinben még szigorubbán ellenőrzik az utasokat s a vendéglősöknek szigoruan meghagyták, hogy azokat, akik esti hét óra és reggel hat óra közt érkeznek, reggel nyolcz óráig okvetlenül jelentsek be.

— **Párisi kiállítás.** Mint értesülünk, a F. A. Sarg's Sohn & Co. cég gyártmányai, különösen az ismeretes, általános kedveltségnek örvendő „Kalodont” elnevezés alatt forgalomba hozott fogtisztítószer nélkülözhetlensége általános elismerésben részesült a párisi világkiállításon is, hol arany-éremmel tüntették ki. E kiténtetésnek különösen azért kell nagy jelentőséget tulajdonítanunk, mert a toilette-czikkék gyártásában tudvalevőleg Páris és Franciaország is a kor magaslatán áll.

Képes levelező-lapok legújabb és legnagyobb választékban csak a Csokonai-papirkereskedésben kaphatók.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai. —

József főherceg állapota.

Budapest, szept. 3. József főherceg állapota annyira javult, hogy ma már kikocsizott.

A román-bolgár ügy.

Pétevár, szeptember 3. Az orosz kormány tudatta a bolgárral, hogy nem türi a Balkánon a macedon kérdéssel való foglalkozást, hogy e miatt komplikációk támasztassanak és ehhez Ausztria-Magyarország is hozzájárul. A romániaiknak teljes elégtétel adandó.

A küzdelem vége.

London, szept. 3. Roberts lord szombaton proklamációt fog kibocsátani, hogy Transzvált formálisan is anektálja.

Milán ellen.

Budapest, szept. 3. A szerb kormány, hír szerint, Milán azon ajánlatára, hogy évi járadékát félmillió frankra emelje, azt felelte, hogy szeptember elsejétől beszünteti az eddigi 300,000 frank járadékot is.

Öngyilkosságok.

Budapest, szept. 3. Thoma Ferencz boltiszolga az éjjel egy férfit látott ülni a lánchid karfáján, aki hirtelen levetette ruháját és revolverrel főbe lölte magát. Az öngyilkos lezuhant a Dunába. Elegáns ruhadarabjait találták meg a hidon. Ezenkívül tegnap még három öngyilkosság történt. Két leány és egy férfi emésztette el magát.

Dolgos lányok.

Az alku nem így szólt.

Az arca-verejtéssel való kenyérkereset a férfi végzete a megbántott Jehova boszus rendelése szerint, míg Évát és maradékait csak az emberi nem tovább propagálása terheli ugyan-ezen magas és megfölelbezheteretlen itélet értelmében.

Persze, a modern, a civilizált, az elbizott ember ellene lázad és tör a többi között ennek az isteni intézménynek is.

A kenyérkereset görnyesztő igájába fogja a teremtés gyönyörűségét s az élet miszteriumainak papnőjéből verseny-munkást csinál.

Ezen már ne vitatkozzunk, mert így van és minden valószínűség szerint így is marad, azzal a kis változással, hogy a két nemet a kenyér-verseny mind élesebben, durvábban szembeállítja, elidegeníti egymástól.

A negyvenes-ötvenes évek német romantikája még sokak előtt emlékezetes a régi jó Hackländer érzékeny románjából, az „Európai rabszolgaélet”-ből. Bizony, van abban annyi könyfacsaró nyomoruság, vérlázító keserűség, mint a néhai „Tamás bátya kunyhójában”-ban.

Csak hogy mig missis Beecher-Stove megérte bármely irodalmi műnek legrengetegbe sikerét, a szecsesszionista háborút s a Dél legyőztetésével, a rabszolgaság eltörlését: addig Európában már rég feledésbe ment a papiros „rabszolgaélet” szerzőstől, irányostul és hála az emberi fölvilágosodás diadalmas előhaladásának, ma sokkal több női rabszolgát fogyaszt a modern élet, mint mikor anno daczumál ez a szentimentális német romanzero föllázadt elene hat, vagy hét vaskos kötetben.

A Hood Tamás hies ing dalára meghozta a vigasztaló párdarabot, a varrógép dalát.

Nem tudom, Yost, Remington etc. urak hajlandók-e követni a nagy Singer példáját s ihletett poétával meglantoltatják-e az írógépet?

A modern női rabszolgaságnak ez a legjellemzőbb szimbóluma. Ez a néma zongora, mely még azt a kicsi, esenevész lelket is kiveszi az iroda-munkából, a mi a legsivárabb másolásban is benne lüktetett.

Szegény lányok, a természet arra alkotott, hogy örök forrása, fentartó bázisa legyetek a családnak, a jövőnek és az élet nyomora arra kényszerít, hogy a durva, erős férfival versenyeztek a jelen tengetéseért.

Jó isten, nem abarok én pártot ütni a korszellem ellen, meglátom azt a kevés, elenyésző fényességét is ennek a szomorú éremnek, a mi sötét érzésvégületéből kivillan. A nő-emancipáció, az asszonynak a férfival való egyenjóságát nagy és emberséges törekvés, mely természetesen hozzátartozik az emberi felvilágosodás teljes diadalához.

Csak hogy mekkora árnyéka van ennek a kicsike sugárnak! Hogy leporlik, eltörlődik az élet fűszeres költészete, mikor egyszer a virágot beszortirozza valamely nagy droguista a gyógyfüvek vagy takarmánynövények különböző hasznossági osztályaiba.

Miért kell lemondanunk a világnak annyi haszontalanságáról, mikor azok több gyönyörűséget, tisztább élvezetet szereztek apáinknak, mint a mi egész, szünetlen czélra törő, minden t kihasználó életbölcseiségünk?

Elvégre is belé kell nyugodni a meg nem változtathatóba. Ha már a férj nem képes maga megfelelni öröklött munka-hivatásának, ám hadd álljon mellé egyforma joggal, kötelességgel munkás-társnak a nő.

Csak hogy itt is az a legegység követelemény, hogy egyenlő legyen a jog is, a kötelesség is.

Nos, ha végigpillantunk a modern női munka egész mezején, rögtön szembeötlök egy óriási hazugság, vérlázító egyenlőtlenység, melyet a brutális férfierő háritott a női munkás gyöngye, de türelmes vállaira.

Senkinek sem jut eszébe megvizsgálni, nyilvánosan szóba hozni azt a kuli-rendszert, mely a női munka kihasználása körül nálunk általánosan, minden ellenmondás nélkül divik.

Nagy irodai személyzettel dolgozó hivatalok, vállalatok, üzleti intézetek fitogtatott érdemet csinálnak maguknak abból, hogy ennyi meg ennyi nő-munkást foglalkoztatnak.

Ennek a humánus felbuzdulásnak pedig az a legegyszerűbb magyarázata, hogy a nő-munkás olcsóbb, mint a férfi. Minden igaz ok nélkül kevesebbre taksálják a női munka-képességet és produkált munka értékét, mint a férfié.

És mivel csak nőkről, szegény dolgos lányokról van szó, mernek velük olyan atrocizációkat véghez vinni, a melyek ellen a férfimunkások föltétlenül sztrájkba mennének.

Ó, nem gyári kézimunkáról, magasabb irodai rabszolgákról van szó, mint a példa bizonyítja.

A biztosító társaságoknál az a szokás, hogy a nyaranta felszaporodott munkát, hivatalos időn kívül, délutáni különórákban végeztetik az iroda-személyzettel.

Mig azt a férfi-hivatalnokok csinálták, kaptak, mondjuk, minden díj-nyugtáért egy krajczár külön munkadíjat. Száz után egy forintot. A mi takaros mellékereset a nem kötelezett külön munkáért.

Ám az idén egyet gondolt az igazgatóság s erre ez extramunkára egyszerűen berendelte a női iroda-személyzetet, a mely ezért nem kap, de kérni se mer semmiféle pótdíjazást.

Ez egy, feltétlenül hiteles példa. Nemcsak mélyen megalázó általában a női munka becsértetére nézve, hanem egyenest brutálisan em-

bertelen magukkal a szegény dolgos lányokkal szemben.

Nem irom ki az intézet nevét, mert tartok tőle, hogy ráadásul el is csapják a szegény lányokat „hivatali titok megsértése” czimén.

Ily viszonyok között vajmi kevésbé képes megnyugtanni felháborodott emberies érülete-met az a körülmény, hogy az az elmésen takarékos vezérigazgató eleven, munkás és áldozatkész résztvevője minden humanitárius társadalmi akciónak.

A mérleg így áll: A kiváló emberbará egy ágyat alapít a szegény tüdővészesek szanatóriumában s ugyanakkor két dolgos lány dől ki a keze alól tüdővészesben, végleg kimerülve, épen az elmesélt kuli-munkáltatástól.

Ez a rendszer a legkevésbé alkalmas arra, hogy megszerezze a modern társadalomnak az annyira óhajtott és szükséges leiki- ismereti nyugalmat.

Pedig nem is merek belepillantani abba a retentő távlatba, melyet az efféle tapasztalatok nyitnak meg szemünk előtt: mikor már női anarkisták is lesznek.

Mert a nőnek egyformán veleszületett ösztöne van a korlátlan kényuralomra s az anarkiára.

Lipcsy Ádám.

KÜLÖNFÉLÉK.

* **Olvasztott fa.** De Gall lemuri erdész a francia erdészek legutóbbi kongresszusán bemutatta a technika legújabb csodáját, az olvasztott fát. Maga találta ki a módját a fa megolvasztásának, mely úgy történik, hogy a fára száraz desztilláció és nagy hőfok mellett óriási nyomást gyakorol s ilyen módon visszaszorítja a fejlődő gázokat. Az így kezelt fa teljesen homogén, olvasztott tömegszerű külsővel bír: sulyos, fényes, fekete, töréslapja üvegforma és rajta az eredeti organikus szerkezet semmi nyoma nem látszik. Fontosabbnak ígérkeznek technikai sajátosságai, melyeknél fogva az iparban és műiparban kiterjedt alkalmazást lel. Tömege vízhatlan, önthető vagy sajtolható, a savak nem támadják meg, rossz hő- és villamoságvezető. Ha az anyag gyártási költségei tényleg olyan csekélyek, mint a francia újságok írják, akkor veszedelmes konkurren- cziát támaszt a vulkanizált kaucsuknak, celluloidnak, ebonitnak és más hasonló anyagoknak.

* **Isten földi helytartója.** Egy német újságban, Wieslochez Zeitungnak hívják, látott napvilágot a következő hirdetés:

Isten veled!

Mielőtt elutaznám Kinába
szívelyes istenhozzádöt
és
szerencsés viszontlátást

kívánok összes ismerőseimnek és jóbará-
taimnak.

Ha oda megérkezem, cselekedni fo-
gok, a hogy a szentírás mondja:

A bosszu az enyém, én fizetni akarok.

Kesselbauer Károly,

altiszt a nehéz tűzérségnél.

* **Szívós életű hüllők.** A hüllőknek némelyik faja bámulatos szívóssággal ragaszkodik az élethez és a néphit szerint a kígyó még halála után is él egy ideig. A valóság az, hogy kétféle vágott kígyó és egyik még hosszú ideig él és a levágot ki győfejt még harapni is igyekszik. A tekenősbékának is igen szívós élete van. Több, mint két év- századdal ezelőtt egy Redi nevű természet- tudós kivette egy tekenősbéka egész agyve- lejét s mint írja, az ily módon megkínzott állat még hat hónapig élt. Egy másik tudós egy vastag tűt szurt egy tekenősbéka nyakába, hogy agyát elválaszsa gerinczagyától, de ez a műtét egy csöppet sem ártott a te- kenősbékának. Erre napokig tartotta víz alatt, de ez sem használt, époly kevésbé

lehetett alkohollal vagy cziánkálival meg- ölni, mely utóbbi pedig egyike a legerősebb és a leggyorsabban ható mérgeknek.

RÖPPENTYÜK.

Kritikus nap.

Két farsangon tettem már a
Szépet a szép Mariskának,
S legboldogabb lényem voltam
Tegnapig a nagy világnak . . .

Szép volt maga, de nála még
Szebb volt ám a — hozomány.
Ez volt az én remélt jövőm,
Egének szép szivárványa . . .

S talán ma is boldog volnék,
Ha nem jártam vón' ott tegnap,
De úgy hozta a balvégzet:
Ott érjen a kritikus nap! . . .

Nem mondom, hogy hűtellen lett,
Mert szívemet meg nem csalta;
— Oh de jött a végrehajtó,
S mindenüket — lefoglalta!

Baka Elek.

* **Kiváncsóság.** Egy szigoruságáról híres adóvégrehajtó, — ki a népet minden hihető módon gyötörte, sanyargatta — eltörte a lábát, még pedig olyan szerencsétlenül, hogy le kel- lett vágni. — Úgyes-bajos dolgában beállit egy gazdaember hozzá, a beteg kíváncsian kérdi:

— No mit szólnak az emberek szerencsét- lenségemhez?

A gazda zavarba jön s hallgat.

— No csak ki vele! — kiált rá a végre- hajtó — beszéljen kend!

— Hát, hát azt mondják az emberek, hogy nem jó helyről vágta le a tekintetes urból!

— Micsoda? Hát honnan kellett volna le- vágni?

A gazda kezével keresztül huz a végre- hajtó nyakán:

— Hát innen, la!

* **Elárulás.** Bandi: Hadnagy bácsi! azt mondta az Irma, hogy magának van a legszebb bajusza az egész városban.

Irma kisasszony: Ejnye . . . ejnye Bandi, te rossz fiú, hogy beszélkelsz ilyenképen? Nem tudsz hallgatni?

Bandi (méltatlankodva): Hát nem te adtál 10 fillért, hogy a hadnagy bácsi előtt mondjam el, hogy mit mondtál? . . .

* **Magyarázat.** Anya: A lányom gyakran szenved szivgörcsökben.

A házi orvos: Nem vett ön észre Fiserő körülményeket.

Az anya: Óh igen! néha-néha egy — huszár hadnagyot.

* **Tullicizáltáta.** Két wertheim utazó utazott egy kocsiában. Disputáltak, melyiküknek van jobb kasszája, melyiké tűzállóbb.

— Barátom, — azt mondja az egyik — az én kasszáim olyanok, hogy ha beletettünk egy kakast és a kassza alá tüzet raktunk, másnap a kakast sértetlenül huzzuk ki.

— Az semmi, — szól a másik, — mi is tettünk kakast a kasszába és nagy tüzet rak- tunk alá és képzelje, kihuzzuk másnap a kakast — megfagyva!

Hogyan keletkezett a női ruha?

— Évezredes toilette-titkok. —

Napjainkban nagyon aktuális dolog a női ruhák reformjáról beszélgetni. E reformot az egészség, szabad mozgás és természetes női szépség kellő érvényesülésé- nek érdekében tartják szükségesnek.

Ha visszatekintünk a ruha keletkezé- sére, azt találjuk, hogy a ruha kezdetben csak díszül szolgál, s ennél fogva a kivált- ságos osztály fényűzési czikke volt. A bil- lia azon felfogása, hogy Ádám és Éva szé- gyelték meztelenségüket: már előrehaladt

műveltségi fokra enged következtetni. A régi Spártában mitsem tudtak a szeméremről, ott a ruházódást fényűzésnek tekintették, mi kiviláglik abból, hogy a szigoru erköl- cséről híres országban a leányok teljesen ruhátlanul jelentek meg a tánczünnepe- lyeken.

Manapság is nemcsak a legsötétebb Afrikában találjuk a szépnemet teljesen minden lepel nélkül, hanem a magas kultu- rájú Japánban is főlöleges dísznek tartják otthon a női ruhát. Japánban utazó euró- paiak meglepetéssel tapasztalják, hogy a Japán nők a családi tüzhely mellett teljesen főlölegesnek tartják a ruházatot.

Ugyane paradicsomi, vagyis inkább spártai felfogás uralkodik a szamoai nép körében is, kik igazán poétikusan, leg- fejebb rózsafüzérekkel díszítik tel ma- gukat.

Az első női ruhát az öregedő nők hoz- ták divatba, hervadó bájaik leleplezésére. Sok századokig egyedül a guzsaly és szövő- szék állította elő a női ruhát. Az öviselet, mely még a nők ruhátlan korszakából ma- radt ránk, a későbbi női ruhát két részre osztotta. Az öviseletből sok egyéb női ruhadarab fejlődött, mint például a fűző is.

Valamint az első ruhának tulajdonké- peni célja az volt, hogy a test fogyatko- zásait leplezze, hasonlóképen a lassankint keletkezett többi ruhadarabok földadata se volt egyéb, mint az öregbedő, vagy rosszul fejlődött test hiányait pótolni, avagy lep- lezni. Ily szükségyszerű ruha volt a római nők strofiuma, melyet széles szalagként a mell alatt a test köré csavartak, hogy ezzel a mellnek fiatalos tartást kölcsönözzenek. A strofium és öv egyesüléséből származott ké- sőbb a fűző. Hasonló szempontból találták ki a római hölgyek az alsó szoknyát és harisnyát és csak a keresztényiség terjedé- sével kezdtek a viseletnek erkölcsi alapot tulajdonítani.

A 13-ik században, mely az aszkeiz- mus századba volt, amidőn a vakbuzgóság természetes érzések elfojtását tüzte ki ezé- lul: a fűzőt vallásos czéliből viselték, ezzel akarták ugyanis a női formák szabad fej- lődését meggátolni. Ugyane ezélt követik még ma is sok helyütt az alpesi nők.

A rokokó-divat szelidebb szokásokat honosított meg: hogy az erény nyert-e va- lamit az új divattal, azt most nem akarjuk puhatolni. A karesu derék lett a női szépség legelső jele és hogy a karesuságot még in- kább feltüntessék, a szörnyűséges krinolint találták ki, mely az alsó testet egy óriási félgömbbő varázsolta. Ugyanekkor a czípő- sarok óriási módon megnőtt, hogy a divat- hölgyek csaknem olyan ügyetlenül lépkedtek, mint az elnyomított lábu kínai nők.

Mintegy 30 év előtt a divat ismét a józan ész által előirt természetszerűséghez tért vissza.

De azért mégis most is számos vissza- élés történik a divattal. Hogy csak néhányat említsünk:

1. Az erős fűzés, melynek hátrányáról már oly sokat írtak és beszéltek.

2. A sok alsóruha, melyek a szabó- l mozgást akadályozzák.

3. A tulnehez és tulhosszu ruha, mely a lépést akadályozza.

4. A szűk czípő, mely a lábat tönkre teszi és a járást elcsufítja.

5. A szoros harisnyakötő, mely a vér- keringést gátolja.

Mindezen bajok ellen pedig még a divatjavításnál is hathatósabb ellenszer a — helyes irányu nevelés.

KÖZGAZDASÁG.

A Debreczeni Kereskedelmi Csarnok jegyzései.

Debreczen, szeptember 3.

Piaczi árak 50 kgr.-ként koronákban:			
Buza	uj. veres	minőség	77 . . . . . 6.60 — 6.75
"	"	"	78 . . . . . 6.75 — 6.90
"	"	"	79 . . . . . 6.85 — 7.—
"	"	"	80 . . . . . 6.95 — 7.05
"	sárga	"	78 . . . . . 6.65 — 6.80
"	"	"	79 . . . . . 6.80 — 6.95
"	"	"	80 . . . . . 6.90 — 7.00

REGÉNY.

A „Világ Szive“.

— Regény 2 kötetben. —

Angolból fordította: Krampera János.

(Folytatás.)

79.

Most azonban már nem volt többé üres, mert legalább is egy pár ezer ember gyült fel rá, jóformán a város egész férfinenem levő lakossága. Az oltár egyik oldalán ült Tikal, felesége Nahui és pár száz nemes, a kik közül mindeniknek háta mögött felfegyverezett katonák őrködtek. Az oltár másik oldalán sok üres hely volt s mikor Zibalbay, Mayától és összetoborzott híveitől kísérvé megjelent, hogy ott leüljön, Tikal s vele valamennyi a piramison megjelent férfi megmeztelenítették fejüket s üdvözölvén őt, meghajoltak előtte.

Pár percznyi szünet után két pap jött az őrházból az oltár elé s friss virágokból álló áldozatot helyezvén rá, kettőjük közül az öregebbik, ki tiszta fehérbe volt öltözve, imát mondott a névtelen Istenhez, az Egek Szívéhez, kérvén őt, hogy fogadja jó szívvvel az áldozatot s adjon áldást az összegyűlt népe által hozandó határozatra. Azután Zibalbay állott fel, hogy beszédet intézzen a néphez, s észrevettem, hogy zordon arca halvány és szorongó volt, s hogy keze reszketett, bár szemei villámokat szórtak is:

— Nemes Urak! és ti, népe a Sziv Városának! — kezdé el beszédét — ma egy éve, hogy én, örökös jogon való uralkodótok és az Egek Szívének legfőbb papja bizonyos küldetés teljesítésében elhagyám a várost.

Ez volt pedig az én küldetésem: hogy feltaláljam a másik felét a templom szentélyében levő megszentelt szimbolumnak, azt felét, melynek a neve Nappal volt s mely időtlen idők előtt már elveszett. Tudjátok ti is, hogy rossz idők járnak fajunkra és hogy számunk évről-évre kevesbedik s már nem messze van az idő, melyben a vég bekövetkezik, mert egy pár nemzedék múlva népünk ki fog halni és neve az enyészeté lesz. Ismeritek a régi jóslatot is, hogy ha a Sziv szimbolumának két fele, az Éj és a Nappal még egyszer egymás mellé kerülnek helyükön, a szentélyben levő oltáron, akkor, attól az órától kezdve népünk újból nagygyá fog növekedni. Tudjátok azt is, hogy számtalan imámra és könyörgésemre felelvé, hogyan szólt hozzám egy hang és szólított fel engem. Zibalbayt, utaznék el a Szivnek országából és követném a tenger felé vezető utat, mert ott fogom feltalálni azt, a mi elveszett.

Ezért történt aztán, hogy kinyerve tanácsosaimnak, a Sziv Testvériségének jóváhagyását, egymagamban, egyedül leányomtól, lady Mayától követve, utrakeltem és szenvedtem utközben sok bántalmat, veszedelmet. És ime! megtaláltam azt, a mi elveszett s visszahoztam nektek, mert itt csüng ennek az Ignationak nyakában, ki elkísért engem azokból az országokból a pusztaságokon keresztül.

A csudálkozás moraja zugott végig erre a sokaságon, Zibalbay pedig pillanatra elhallgatott.

— Hogy hogyan találtam fel a szimbolumot, — folytatá tovább — arról majd beszéltek annak idején és azoknak, a kiknek joga van meghallgatni azt, nevezetesen a Sziv belső tanácsának, a szent Sanktuariumban a vizek áradásának napján, mely egyike annak a nyolcz törvényszabta napnak egy évben, melyeken a Sziv Tanácsa összegyűlhet a Sanktuariumban. Ebben az órában azonban először más kérdések felől akarok tárgyalni.

Tudva van előttetek, hogy mikor küldetésemre elmentem, itt hagytam unokaöcsémet, Tikalt, hogy üljön székembe, úgy lévén megcsinálva az egyezés köztünk és a Tanács között, hogy ha két év lefolyása alatt nem találják visszatérni, ő legyen a

kacika helyettem. Én egy év alatt visszatértem s mit találtam? Hogy már kacikává kenette fel magát s mi több, ő, a ki eljegyzett vőlegénye volt leányomnak, más női vett feleségül.

Az elmúlt éjjel saját fülemmel hallottam, amint közhírré tette árulását a palota termében s mikor szavakban öntöttem ki szívemnek e felett érteit keserűségét, én, a ti uratok, fenyegetésekkel találkoztam s azt vágták szemembe, hogy Tikal, egyszer már felkenetvén, nem tiszítható többé le helyéről.

Saját beszédüket fordítom ellenük.

— Nemesek! Avagy én nem kenettem-e fel s nem uralkodtam-e felettetek évek során át, hogy engem csak úgy könnyű szerrel sutba lehet dobni? Engemet, a ki nem vagyok árulója az én uramnak és nem szegtem meg eskümet, mint az én drágalátos öcsém amott!

(Folyt. köv.)

INGATLANOK FORGALMA.

Varga István és neje veszik Bartók György és nejének az 1761. számú budai földjét, 3600 koronaért.

Harsányi Sándor veszi Bihari Lászlónak a 997. sztjkyben foglalt ondódi földjét, 11000 koronaért.

Iván Mihályné szül. Kiss Zsuzsanna veszi Iván Mihálynak a 450. sztjkyben foglalt ingatlanát 500 koronaért.

Szoboszlai Sándor és neje veszi Deák Józsefné Szentpétery Erzsébetnek 960. sztjkyben foglalt házáat 16000 koronaért.

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

MINDENNEMŰ

ISKOLAI SZEREK

RENDRIVŰL NAGY VÁLASZTÉKBAN ÉS
LEGLŐCSÓBBAN A

**CSOKONAI PAPIR-
KERESKEDÉSBEN**

KOSSUTH-UTCZA 13. SZ. ALATT
SZERZETHETŐK BE.

UGYANOTT

ISKOLAI KÖNYVEK KÖTÉSE

LEGLŐCSÓBBAN ELVÁLLALTATIK.

Apró hirdetések felvé-
tetnek a kiadóhivatalban
Kossuth-utca 13.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések felvé-
tetnek a kiadóhivatalban
Kossuth-utca 13.

E rovatban az egyszeri beiktatás 10 szög 40 fillér, minden további szó 2 fillérbe kerül, vastagabb betűkből minden szó 2 fillérrel több. Vidékről beküldhető az apró hirdetések postautalványval; a postautalvány szelvényére az apró hirdetés szövege is feljegyezhető. A legkisebb hirdetés 40 fillér.

Gazdasági ismétlő iskolák részére a legalkalmasabb és legolcsóbb könyv **Vadaj József nagyváradi közs. isk. ig. tanító könyve**, mely 3949/1899. szám alatt a gazdasági ismétlő iskolák részére miniszterleg általánosan engedélyezve van. **Ára a szerzőnél rendelve nettó 40 kr. vagyis 80 fillér.** 48.

Pincze,

mely üveges borok be-
raktározására igen alkal-
mas, Kossuth-utca 13.
számu háznál kiadó. Ér-
tekezhetni ugyanott.

Régi könyvek

magyar, latin, német (tu-
dományos művek), igen
jutányos áron eladók. —
Ertekezhetni a Csokonai-
nyomdában Morvay Zol-
tánnal.

Eladó

egy hosszú, fiókos író-
asztal, iroda számára. Ér-
tekezhetni Kossuth-utca
13. szám alatt, a Csokonai-
papirkereskedésben.

NYILT-TÉR*).

Nyilatkozat.

László Albert f. évi augusztus 31-én megbizottait elküldötte hozzám, hogy elégtételt kérjenek tőlem üzleti körlevelemben foglalt azon kifejezésekért, melyeket nevezett magára nézve sértőknek tart.

Üzleti ügynek lovagias utra terelésére hajlandó nem vagyok s László Albertnek a Debreczeni Ellenőr f. év szeptember elseji számában a „Nyilt tér“ rovatban közzétett azon kijelentésére, hogy ellenem rágalmozás miatt a bünyenyítő feljelentést megindította, kijelentem, hogy viszont én ellenében még az ő nyilatkozata előtt becsületsértés miatt tettem bünyevádi feljelentést.

Ennyit a t. közönség tájékozására meg-
jegyezvén, hogy László Albert által ellenem
indított hajszanak indító oka az üzleti con-
currenzia.

Debreczen, 1900. szeptember 2.

Eperjesy István.

Nyilatkozat.

Magam már régebb idő óta gyomorhu-
rutban szenvedvén, melynek maláriás jellege
van, csakis a szolyvai gyógyvizet használom,
melynek kitűnő hatásáról már meggyőződést
szereztem.

Nyiregyháza, 1899. október 20.

Dr. Rosenberg Emil.

*) Ezen rovatban közlöttekért nem vállal
felelősséget a Szerk.

Aranyéremmel kitüntetett tökéletes

fagymentes kutszivattyuk

60 koronától kezdve

díjtalan felállítással, — egyéb építkezési vastárgyak
házhöz szállítással **gyári áron** kaphatók.

A szüret idejére pedig

minden külföldinél jobb és olcsóbb
szintén aranyéremmel díjazott, saját gyártmányu

Borsajtók és szőlőzuzók

lesznek raktáron a

Debreczeni

Vasöntőde és Géplakatosság

Péterfia—Hadház-utcai telepen,
mely mindennemű gazdasági, ipari és
háztartási gépek javítását is legjutányosab-
ban végzi.

KÖNYVKÖTÉSZEZET. ✨ PAPIRKERESKEDÉS.

C SOKONAI-NYOMDA

DEBRECZEN, KOSSUTH-UTCZA 13. SZ.

Ajánlkozunk a sokszorosító-szakmába vágó mindenemű munkák elkészítésére. Modern berendezésünkkel és kítűnő munkaerőnkkel a legnagyobb igényeket is kielégíthetjük.

Könyvnyomdánkban mindennemű egyszerű, de izlőses nyomtatványok, valamint művészi es kivitelű diszmunkák is készülnek és pedig:

KERESKEDŐK RÉSZÉRE:

Árjegyzőkek, körlevelek, számlák, jegyzőkek, levélpapírok és borítékok, címlek, csomag-jegyek, áru-mintajegyek, bevásárlási könyvecskék, üzleti kártyák, csinos reklámplakátok és egyéb nyomtatványok.

TANINTÉZETEK RÉSZÉRE:

Az összes naplók, osztálykönyvek, diszes bizonyítványok, havi és évi értesítők, jegyzőkönyvek és tankönyvek.

ÜGYVÉDEK RÉSZÉRE:

A legtöbb nyomtatványt raktáron tartjuk, a készleten nem levőt pedig — bármily mennyiségben — a legrövidebb idő alatt készítjük el.

PÉNZINTÉZETEK RÉSZÉRE:

Mindennemű üzleti könyvek és egyéb kezelési nyomtatványok, u. m.: napi ívek, lejáratú jegyzőkek, sorsolási értesítések és egyéb ismertetések csinos füzetekben, szerződések kötelezvények, váltók, biztosítéki okiratok stb.

VIGALMI RENDEZŐK RÉSZÉRE:

Izlőses kivitelű bál meghívók, szinlapok, programmok, belépti jegyek, diszes tánczrendek, stb.

KÜLÖNBÖZŐ ALKALMAKRA:

Eljegyzési és esketési jegyek és egyéb családi értesítések elegáns kartonra vagy mindennemű új divatú finom papírra nyomva, névjegyek, levélpapírok stb.

Könyvkötészetünk a modern technika eszközeivel dusan felszerelt könyvkötészet és diszmű-intézet, elvállalja gyors, olcsó és izlőses elkészítését:

Iskolai könyvek,
Könyvtárak,

Ipari és kereskedelmi könyvek,
Nyomtatványok,
Diszes tánczrendek

Emlékkönyvek,
Albumok,

és minden e szakmába vágó különlegességeknek.

Ajánljuk a kor igényeinek megfelelően berendezett

Papirkereskedésünket

melyben a legjobb minőségű papír-, író-, rajz- és festészeti szerek kaphatók. Ajánljuk továbbá dusan felszerelt papírgyári raktárunkat, mindennemű irodal-, csomagoló-, levélpapírok beszerzésére, továbbá iskolai írkák és füzetek, tollak, tollszárak, teljes irodai és iskolai berendezésekre

A Debreczeni Ellenőr

kiadóhivatala a legjutányosabb áron vállal hirdetések feltűnő és izlőses kivitelben.

Minden munka a legnagyobb gondal kiállítva mindamellert más kezdetleges kivitelnél olcsóbb áron.